

EUROOPA NOORED EESTI BÜROO TEGEVUSED JA TULEMUSED 2011. AASTAL

Euroopa Noored Eesti büroo panuse noorte ja noorsootöö arengusse 2011. aastal võib kokku võtta järgmiste näitajate abil:

Euroopa Liidu kodanikuharidusprogramm EUROOPA NOORED:

- Toetasime 150 projekti (285-est taotlusest), millest 55% kaasasid vähemate võimalustega noori. Toetuste koondsumma 1,84 miljonit eurot. Toetatud projektides osaleb üle 10 000 noore.
- 84 noorsootöötaja/noortejuhi osalemine rahvusvahelistel koolitustel
- korraldasime 27 koolitust 332 noorele/noorsootöötajale
- korraldasime üle 100 programmi teavitusürituse 6639-le noorele ja noorsootöötajale
- tegevused said 468 meediakajastust erinevates meediakanalites
- korraldasime koostöös noortekeskustega Euroopa Noortenädala tegevusi, milles osales 2000 noort üle Eesti
- korraldasime rahvusvahelise noortevaldkonna koolitussündmuse "Toolfair 2011" Tallinna Lauluväljakul

Programm NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI ARENDAMINE:

- korraldasime 61 koolitust 1377 noorsootöötajale, sh algatasime koolitusprogrammi, mis on suunatud KOV'ide noorsootöölase võimekuse suurendamisele toetamaks kooliraskustega noori ja noori töötajaid
- andsime välja noortevaldkonna ajakirja MIHUS teemadel: noorsootöö identiteet ja tulevik, kooli ja noorsootöö koostöö ning noortevaldkonnas kasutatavad koolitusmeetodid
- valmis uuring "Noorsootöötaja Eestis – tema pädevused ja koostöövajadused"
- valmis noortevaldkonna koolitajate pädevusmudel ja koolitajate enesearengu mapp KOMA
- korraldasime koolitajatele meetodimessi ja mentorlusprogrammi
- arendasime www.mitteformaalne.ee

I. EUROOPA LIIDU KODANIKUHARIDUSPPROGRAMM EUROOPA NOORED

2011. aastal esitati Euroopa Noored Eesti büroole 285 taotlust. Esitatud taotlustest 150-le eraldati toetust ühtekokku 1,84 miljonit eurot.

Pidades oluliseks rõhutada Eesti ühiskonna tasakaalustatud arengut ja Eestis elavate noorte võrdset ligipääsu erinevatele enesetäiendusvõimalustele, seati programmi Euroopa Noored 2011. aasta riiklikeks prioriteetideks: **noored töötajad; maa- ja väikelinnanoored; puuetega ja terviseprobleemidega noored ja riigikeelt mittevaldavad noored**. Programmi raames toetust saanud 150-st projektist 55% kaasavad erivajaduste -ja vähemate võimalustega noori.

Ülevaade ENEB tugitegevustest, Euroopa Noored alaprogrammides toetatud projektidest ning olulisematest tulemustest 2011. aastal:

1.1 ERIVAJADUSTEGA VÕI VÄHEMATE VÕIMALUSTEGA NOORTE KAASAMINE PROGRAMMI EUROOPA NOORED RAAMES

2011. aastal olid programm Euroopa Noored prioriteetsed sihtgrupid töötud noored, maa- ja väikelinna noored, riigikeelt mittevaldavad noored ning puuetega- ja terviseprobleemidega noored. Suurimat tähelepanu pöörati aastatel 2010-2011 kaasatuse valdkonnas noorte tööhõivele ja töötute noorte sihtgrupile.

2011. aastal rahastatud projektidest kaasas erivajaduse või vähemate võimalustega noori 55% projektidest ning osalevatest noortest ca 22% oli erivajaduse/vähemate võimalustega. Jätkuvalt kaasasid projektid kõige rohkem noori, kellel on igapäevaelus kas geograafilisi, majanduslikke või sotsiaalseid raskusi/probleeme. Täpsemat infot vt kaasatuse tabelist (aruande lisa 1), mis on esitatud seisuga jaanuari lõpp 2012.

1.1.1 Töötute noorte kaasamisele suunatud tegevused

Noorte töötajate toetamise ja kaasamise eesmärgil laabus 2011. aastal väga hästi koostöö Eesti Töötukassaga: ENEB on osalenud mitmetel Eesti Töötukassa töötajate info- ning nõustamisüritustel, kus on selgitatud programmi Euroopa Noored ning eelkõike Euroopa vabatahtliku teenistuse võimalusi noorte töötute toetamisel ning jõustamisel. ENEB piirkondlik partner MTÜ VitaTiim on osalenud töötute tööklubides Ida-Virumaal. Eesti Töötukassa esindajad osalesid lisaks rahvusvahelisel kaasatuse alasel seminaril „Bridges to Work“, kus arutati edasisi koostööplaane nii kohalikul kui rahvusvahelisel tasandil.

Saksamaa, Islandi ja Rootsi MTÜdega koostöös saadeti seitse Eesti noorsootöötajat nädalaks ajaks antud riikidesse tööpraktikale, kus tööpraktika põhitähelepanu suundus noorte tööhõivele ning noortes ettevõtlikkuse soodustamisele. Tööpraktikate võimalus jätkub ka 2012. aastal. Lisaks sellele uuenduslikule projektile on aasta jooksul Eesti osalejaid saadetud arvukatele noorte töötemaatikaga seotud väliskoolitustele/seminaridele.

1.1.2 Maa- ja väikelinna noorte kaasamisele suunatud tegevused

Büroo seadis aastateks 2011-2012 prioriteetseteks maakondadeks, kuhu suunati rohkem info- ja nõustamistegevusi Järvamaa, Raplamaa, Põlvamaa ja Valgamaa. Taotluste arv on mõnevõrra tõusnud kõigis neis maakondades. 2011. aasta kulus prioriteetsetes maakondades peamiselt infotööle, nõustamisele, partnerite otsimisele ja taotluste planeerimisele. 2012. aastal on plaanis jõuda ka taotluste arvu suurema kasvuni, kuivõrd eeldused ja tugev alus selleks sai loodud 2011. aastal. Lisaks toimusid Raplamaal ja Järvamaal väärtuste õpitoad, kus lisaks programm Euroopa Noored võimaluste tutvustati Euroopa Noored „Väärtuste kogumikku“, kui praktilist tööriista väärtuste teema käsitlemiseks töös noortega. Õpitoad on suunatud noorsootöötajatele, huvijuhtidele, ühiskonna- ja kodanikuõpetuse õpetajatele ning noortejuhtidele.

1.1.3 Riigikeelt mittevaldavate noorte kaasamisele suunatud tegevused

2011. aastal jätkus edukas koostöö MTÜ-ga VitaTiim, kes on aastate jooksul olnud büroole toeks venekeelse info- ja nõustamistegevuse läbiviimisel Ida-Virumaal. MTÜ VitaTiim viis aasta jooksul läbi mitmeid programmi Euroopa Noored teemalisi info- ja nõustamistegevusi, sh toimus koostöö Töötukassaga (nt töötute tööklubi) ning kutseõppeasutustega. Koos nimetatud organisatsiooniga korraldati kaks Ida-Virumaa noorsootöötajate õppevisiiti ENEB-sse ja ENTK-sse.

Lisaks korraldas büroo ühe venekeelse koolituse noortele, arendamaks noorte projektiideid EN programmi raames. Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse kutsel osaleti venekeelsel infopäeval, mis oli suunatud just venekeelt kõneleva kogukonna organisatsioonide esindajatele, tutvustades programmi Euroopa Noored võimalusi.

1.1.4 Puuetega- ja terviseprobleemidega noorte kaasamisele suunatud tegevused

2011. aasta detsembris toimus koostöös Eesti Puuetega Inimeste Kojaga (EPIK) projektikoolitus „Ideest esimeste tegudeni“, mis oli suunatud puuetega ja terviseprobleemidega noortele. Koolituse eesmärgiks oli julgustada noori oma ideid ellu viima ning kasutama selleks ka programmi Euroopa Noored võimalusi. Koostöö EPIK-ga osutus väga heaks, millest lähtuvalt on plaanis analoogsete koolitustega jätkata.

1.2 PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOOLITUSTEGEVUSED (TCP)

Programmi Euroopa Noored (EN) koolitus- ja koostöökava (inglise keeles *Training and Co-operation Plan ehk TCP*) võimaldab eeskätt suurendada mitteformaalses õppimises osalevate noorte ja

noorsootöötajate arvu, seega jõuda uute sihtgruppideni ning laiendada potentsiaalsete taotlejate spektrit.

Igal aastal viib büroo koostöös erinevate kohalike partnerite (sh ENEBi koolitajate võrgustik) ja teiste riiklike büroodega ning SALTO agentuuridega ellu erinevaid koolitustegevusi nii Eesti-siseselt kui rahvusvahelisel tasandil.

Iga aasta valib ENEB ligi 35 rahvusvahelist koolitustegevust, mille teemad ja sihtgrupid vastavad aasta prioriteetidele ja EN alaprogrammide spetsiifilistele vajadustele. 2011. aastal toetas ENEB 84 inimese (sh 67 naist ja 17 meest, vanuses 15-57, keskmine vanus 27) osalemist 38-l rahvusvahelisel koolitusel / seminaril erinevates Euroopa riikides (võrdluseks: 2009 aastal 60 Eesti osalejat on käinud 31-l koolitusel, 2010 aastal vastavalt – 67, 33-l). Väliskoolitustel osalemiseks on aga eelmisel aastal soovi avaldanud liigi 350 inimest. Rahvusvahelised koollitused on populaarsemaks muutunud. Paljudel noortel ja noorsootöö tegijatel on suur huvi just rahvusvahelise kogemustevahetuse ja oma pädevuste arendamise vastu. Saatvate osalejate arvu piiranguks on koolitus- ja koostöökava eelarve kasutamise põhimõtted. Otsustavaks valiku kriteeriumiks jääb kandideerija motivatsioon ja tema sobivus konkreetset koolitusel osalemiseks.

Lisaks saatvatele projektidele viis büroo ellu 4 rahvusvahelist koolitustegevust Eestis, kus osales kokku 195 inimest. Erilist tähelepanu on väärt kõige suurema mahu ja olulisusega rahvusvaheline Tool Fair – Euroopa noorsootöös juba tuntuks saanud meetodimesse, mis toimus 16.-20.11.2011 Tallinnas. Antud üritus loob keskkonna, mis annab noorsootöötajatele ja koolitajatele võimaluse avastada, kogeda ja analüüsida hariduslikke meetodeid. Osalejaid (126) oli nii Eestist, Euroopast, Vahemeriikiidest, Kagu-Euroopast, kui ka Ida-Euroopast ja Kaukaasiast. Üritus ja selle tulemused on kajastatud noorsootöötajatele suunatud ajakirjas MIHUS

http://issuu.com/mitteformaalne/docs/mihus_9_detsember_72dpi

Eestis korraldas ENEB 2011. a jooksul 27 koolitustegevust (v.a. EVT vabatahtlike koolitused, millest on kirjutatud lähemalt käesoleva aruande EVT peatükis), kus osales ligikaudu 332 noort ja noorsootöötajat. EN koolitustegevuste eesmärgiks on toetada, nõustada ja inspireerida erinevate ideedega noortegruppe oma projekte edasiarendama ja programmi EN raames ellu viima. Koolitustegevused keskenduvad EN spetsiifikale ja põhiväärtustele (nt noorte osalus, aktiivseks kodanikuks olemine, ühiskondlik kasu) ning toetuse saanud projektide kvaliteedi arendamisele.

1.3 ENEB AVALIKE SUHETE JA TEAVITUSVALDKOND

1.3.1 Avalikud suhted

Büroo ja programmi tegevused on 2011. aastal olnud päevalehtedes (Postimees, venekeelne Postimees, Õhtuleht) ning maakondlikes ja kohalikes väljaannetes. Samuti on programmi tegevusi kajastanud erialaväljaanded nagu noorsootöö leht AKEN, Õpetajate Leht ja ajakiri Sotsiaaltöö ning erinevad uudisteportaalid (Delfi, BNS, ERR, Bioneer, päevalehtede veebiportaalid jt) ja tele- (ETV) ja raadiojaamad (Raadio 2, Vikerraadio, Kuku Raadio, Raadio 4 jt). Kokku oli 2011. aastal 468 meediakajastust, millest põhiosa moodustasid regionaalsed ajalehed (158 kajastust) ja veebiportaalid (156 kajastust). Päevalehtedes ilmus 19, nädalalehtedes 21, ajakirjades 11, raadiotes 16 ja teles 25 lugu. Noorsootöö ajalehe AKEN igas numbris (6 korda aastas) ilmus büroo tegevuste kajastamiseks erikül, kus tutvustati peamiselt büroo tegemisi. Programmi Euroopa Noored projektinäiteid ja ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ sündmusi kajastati lehes veel lisaks. Veebiportaalil <http://aken.enl.ee/3246> on Euroopa Noored uudised samuti eraldi kokku koondatud ning seal kajastatakse lisaks põhilugudele neidki uudiseid, mis AKEN paberlehte ei mahu. Büroo teeb meedia suunal proaktiivset tööd, väljastades pressiteateid ning pakkudes teemasid erinevatele ajakirjanikele.

2011. aastal jätkus meediamonitooringu tellimine ETA Monitooringult. Ülevaatega olulisematest meediakajastustest on võimalik tutvuda Euroopa Noored veebi pressinurgas <http://euroopa.noored.ee/pressinurk>

Büroo toel täiendasid projektitegijad noortevaldkonna meediakonverentsil oma teadmisi ja oskusi meedia toimeprintsipidest, õppisid tundma reklaamimaailma põhitõdesid, efektiivselt tegutsema sotsiaalmeedias ning kuulasid tegevajakirjanike soovitusi uudiskünnise ületamiseks. Kaks projektitegijat Eestist osalesid ka rahvusvahelisel seminaril, kus täiendati oma teadmisi ja jagati kogemusi projekti tulemuste levitamisest ja rakendamisest. Teavituse ning tulemuste levitamise ja rakendamise alase tegevuse tähtsust ning programmi toetuse mainimise olulisust rõhutatakse jätkuvalt suhtlemisel projektitegijatega.

Euroopa Noored aastaraamat 2010

Büroo jätkas aastaraamatute koostamise traditsiooni, 2010. aastal valmis aastaraamat end juba tõestanud veebiformaadis, kus nii projektinäited kui muid tegevusi kajastati videointervjuudena. Aastaraamatus valmis ka mitu laiemalt kasutatavat videoklippi (Miks on kasulik Noortepass?, Kuidas aitab programm Euroopa Noored noorsootöötajal?). <http://euroopa.noored.ee/aastaraamat2010>

1.3.1 Teavitustegevused ja suurüritused

Programm Euroopa Noored tutvustamiseks toimus noortele, noorsootöötajatele, õpetajatele ja teistele huvilistele 2011. aastal 85 esitluspäeva, kus osales üle 4200 noore ja noorsootöötaja. Nende läbiviimisel olid büroole toeks programmi esitlejad. Esitlused toimusid nii noorte infomessidel (Teeviit, Intellektika, Orientiir, Suunaja, Viljandi haridusmess jne), koolides, noortekonverentsidel ja teistel suurematel noorteüritustel kui ka noorsootöötajate jt noortega töötavate spetsialistide kohtumistel. Maakondlikud partnerid MTÜ VitaTiim Ida-Virumaal ja FIE Indrek Palu Valga- ja Põlvamaal jagasid täiendavalt programmi kohta infot ja pakkusid nõustamist vastavalt Ida-Virumaal 1759, Põlvamaal 500 ja Valgamaal 180 noorele ja noorsootöötajale. Et toetada potentsiaalseid taotlejaid projektide koostamisel, nõustasid büroo konsultandid neid enne taotlustähtaegu toimunud projektkliinikutes ning eeltähtaegade abil.

Euroopa Noortenädal

Mais aset leidnud Euroopa Noortenädal keskendus Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta tähistamisele. Noortevahetuse Arengu Ühingu EstYES ja välisvabatahtlike koostöös läbi viidud vabatahtlikkuse teemat käsitlev bussitur külastas Jõhvi, Kiviõli, Siimusti, Noarootsi, Põlva ja Rapla noortekeskusi ning lõppes flash-mob'iga Tallinnas. 13 noortekeskust ja –organisatsiooni üle Eesti korraldasid noortele erinevaid vabatahtlikkuse teemat tutvustavad tegevusi. Ka Tallinna Noortenädal korraldati sel aastal Euroopa Noortenädala egiidi all. Euroopa Noortenädala tegevustest Eestis sai osa üle 2000 noore. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/noortenadal2011>

Kampaania „Maailm valla“ (Youth on the Move) Teeviidal

Tõmbamaks tähelepanu Euroopa Komisjoni juhtalgatusele „Youth on the Move“, korraldas sihtasutuse Archimedes Hariduskoostöö Keskus noorte infomessi Teeviit raames detsembris eraldi sündmuse „Maailm valla“, kus lisaks õpirände võimalustele tutvustati ka programmi Euroopa Noored projektinäiteid ja võimalusi.

1.4 PROGRAMMI EUROOPA NOORED UURINGUPÕHINE ANALÜÜS

Tänaseks kuulub programmi Euroopa Noored uuringupõhise analüüsi (RAY) võrgustikku 15 programmis osalevat riiki ja seega on uuringu mastaap (geograafiline ulatus, uuringutulemuste usaldatavus ja laiapõhjalus) viimasel ajal oluliselt kasvanud. Võrgustiku olulisimateks teemadeks möödunud aastal olid uuringuküsimustike lihtsustamine ja lühendamine; uute riikide liitumine; uuringu tulemuste esitlemine ja analüüs (nii riiklike kui rahvusvaheliste uuringutulemuste võtmes) ning tulemustega arvestamine programmi Euroopa Noored elluviimisel, samuti tulemuste siirdamise võimalused noortepoliitikasse. Samuti arutati läbi 2012 aasta uuringuplaanid ja otsustati põhiuuringus üheaastane paus teha ning viia käesoleval aastal läbi 2 eriuuringut: esimene uuring käsitleb mitteformaalse hariduse tingimusi Euroopa Noored projektides, mis soodustavad õppimist ja võtmepädevuste arengut ja teise uuringuga analüüsitakse projektides osalemise mõju noorte arengule kaasates uuringusse testgrupi programmikogemuseta noorte hulgast (viimast uuringut juhib Marti Taru

Tallinna Ülikoolist).

RAY uuringu raames viidi programmi Euroopa Noored osalejate ja projektijuhtide seas 2011. aastal läbi 2 kvantitatiivküsitlust (mais ja novembris). Novembri küsitluse kaasati RAY võrgustikku kuuluvatest riikidest kokku 5000 projektijuhti ja 10 000 osalejat, sh Eestist 1113 osalejat ja 401 projektijuhti. RAY uuringu rahvusvahelise uuringu tulemuste kokkuvõte on planeeritud valmima 2012. aasta veebruaris ja selle koostajaks on Innsbrucki Ülikooli teadurid prof. Lynne Chisholmi juhtimisel. Eesti andmete analüüs ja kokkuvõte 2011. aasta küsitluste kohta valmib 30. aprilliks, 2012. Selles keskendutakse järgmistele aspektidele: osalenud noorte isiklik ja pädevuste areng (võimalusel erisused alaprogrammide vahel); vastanute sotsiaalne taust (võimalusel erisused alaprogrammide vahel); programmi mõju noorsootöö arengule; Eesti 2011 küsitluste tulemuste võrdlus RAY riikidevahelise analüüsi tulemustega; muutused võrreldes varasemate aastate tulemustega. Uuringute valmides avalikustab ENEB tulemused so. uuringute raportid oma kodulehel.

2011. aastal leidis aset teinegi uuring, "EN programmi raames toetatud tegevuste tulemuslikkus noorte tööturuvalmiduse ja ettevõtlikkuse tõstmisel". Uuringu teostajateks olid Tallinna Ülikooli sotsiaalteadlased Marti Taru ja Peeter Vihma. Uuring hõlmas: kontseptuaalse raamistiku väljatöötamist noorte tööturuvalmiduse ja ettevõtlikkuse analüüsimiseks; analüüsi ENEBi poolt programmi Euroopa Noored raames toetatud noorte tööturuvalmidust tõstvate projektide aruannete põhjal; individuaalseid süvaintervjuusid projekti osalejatega (14 intervjuud) ning kogutud andmete analüüsi koostatud kontseptuaalse raamistiku taustal. Uuringu analüüs hõlmas andmeid RAY kvantitatiivse uuringu Eesti osalejatelt (837 vastajat). Uuringu tulemused koondati aruandesse, milles kirjeldati ENEBi poolt toetatud projektide hinnangulist mõju noorte tööhõivele ja ettevõtlikkusele. Uuringu tulemust kokku võttes võib öelda, et küsitlusuuringu ja süvaintervjuude andmetel võib pidada programmi Euroopa Noored tegevust noorte arengu toetamisel läbi mitteformaalse õppimise võimaluste pakkumise küllalt edukaks. Paljud osalejad märkavad enda juures haridus- ja tööalaste eesmärkide täpsustumist, suur enamik mitmete oskuste arengut. Suurim osa vastajatest märkis eelkõige sotsiaalsete oskuste paranemist, teiste kultuuride esindajate paremat mõistmist, suhteliselt väike on IT-alaste ja meediaga seotud oskuste paranemist märkinute osakaal. Noorsootöötajatele ja noortjuhtidele mõeldud koolitusel ning võrgustikuprojektides osalenutest väga suur osakaal märkis mitmete erialaste oskuste arengut. Õpiti nii uusi meetodeid, saadi parem ettekujutus noortepoliitikast ja mitteformaalsest õppimisest kui ka leiti uusi koostööpartnereid teistest riikidest. Link uuringu kokkuvõttele: <http://euroopa.noored.ee/node/533>

II PROGRAMMI EUROOPA NOORED DETSENTRALISEERITUD ALAPROGRAMMIDE ELLUVIIMINE

2.1 RAHVUSVAHELISED NOORTEVAHETUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
51	28	457 809,04

2011. aastal laekus projektitaotlusi 8-st maakonnast ning ligi 40% taotlustest (20) oli esitatud esmataotlejate poolt. 2/3 rahastatud projektidest kaasas kolme või enamat partnerit ning kõige rohkem tehti koostööd Itaalia, Saksmaa, Bulgaaria, Leedu, Poola ning Hispaania noortega. Kokku on noortevahetustes osalemas 934 noort, nendest ligi 60% kuulub vanusegruppi 18-25 ning 34% vanusegruppi 15-17. Osalejate sooline jaotuvus on suhteliselt võrdne, kuigi projektides osaleb veidi enam tütarlapsi. 2011. aastal olid jätkuvalt teemadest populaarsemad maa/linnapiirkondade arengu, kunsti ja kultuuri, keskkonna ning Euroopa teadlikkusega seotud projektid, aga käsitlust leidsid ka vähemuste, tervise, noortepoliitika ning meediaga seotud teemad.

2.2 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTEALGATUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetuse eurodes
-------------------	-------------------	---------------------------

65	31	142 702,63 €
----	----	--------------

2011. aastal esitati 65 noortealgatuse projektitaotlust, mis on kümme projekti rohkem kui eelneval aastal. Taotlusi saabus kokku 11 maakonnast ning 68% neist olid esitatud esmataotlejate poolt.

Projektitoetus anti 31 noortealgatuse projektile ehk kaheksale projektile rohkem, kui 2010. aastal. Samuti on oluliselt suurenenud projektitoetuse saajate maakondlik ulatus – 2010. aasta kuue maakonna asemel läksid 2011. aastal toetused kokku kümnesse maakonda. Projektitoetuste saajatest 77% olid esmataotlejad ning peaaegu üks viiendik mitteregistreerunud noortegrupid. Antud alaprogrammi projektide elluviimisega on seotud 186 noort vanuses 15-30 eluaastat ning nad kaasavad oma tegevustesse veel üle 6000 noore.

Jätkus 2010. aastal alanud kvaliteetsete ühiskondliku mõõtmega projektitaotluste osakaalu suurenemine. Ellu viidi mitmeid projekte, mille läbi projekti tegevad noored püüavad kaasa aidata teiste noorte ühiskondliku aktiivsuse tõusule. Lisaks paistsid silma nii keskkonna- kui ka integratsiooniteemalised projektid.

2011. aastal pööras ENEB seoses noortealgatustega erilist tähelepanu sotsiaalse ettevõtlikkuse teemaprioriteedile ning korraldas kaks selleteemalist koolitust, alustas koostööd sihtasutusega Heategu ning laiendas neljandat korda toimunud ning 457 noort kaasanud projekti MAIgatuse.

2.3 NOORTE DEMOKRAATIAPROJEKTID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
8	6	104 220, 95 €

2011. aastal esitatud kaheksast demokraatiaprojektist sai toetuse kuus projekti ehk poole võrra rohkem, kui eelmisel aastal. Projektitoetuse saajatest 83% olid esmataotlejad ning toetused läksid lisaks Harju- ja Tartumaale ka Põlvamaale. Otseselt saavad läbi antud alaprogrammi projektide osalusprotsessidest ja -võimalustest teadmisi ning kogemusi 706 noort, mis on üle 400 noore rohkem, kui 2010. aastal. Kaudselt projektidesse kaasatud noorte hulk on veelgi suurem.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo toetas noorte osaluse teema laiemat kajastamist ning mõistmist läbi kahe „Ütle sõna sekka“ koolituse ning nii teemat, kui koolitusi tutvustava video: <http://euroopa.noored.ee/telepurk/1328127427/tle-sna-sekka-2012>.

2.4 EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

Esitatud projekte	71
Teenistuste arv projektides	218
Toetatud projekte	53
Teenistuste arv projektides	124
Sh Saatvad teenistused	25
Sh Vastuvõtvad teenistused	99
Toetatud teenistustesse kaasatud sihtgruppide riskitegurid (mitu kaasatuse sihtgrupi noort?)	46
Esitatud organisatsiooni sooviavaldusvorme	50
Sh. saatvaid akrediteeringuid	25
Sh. vastuvõtvaid akrediteeringuid	37
Sh. uusi liitujaid kokku	27
Eraldatud toetused eurodes	674 169,80 EUR

2011. aastal esitati Euroopa vabatahtlikus teenistuses (EVT) 71 projekti, mis sisaldasid ühtekokku 218 teenistust. Toetati kokku 53 projekti, mis sisaldasid ühtekokku 124 teenistust (sh saatvaid 25 ja vastuvõtvaid teenistusi 99). Projektide arv on jäänud sarnasele tasemele võrreldes eelmise aastaga, kuid kasvanud on teenistuste arv ühes projektis. 2011. aastal toetati mitmeid prioriteetsetele sihtrühmadele suunatud projekte, mitmed EVT projektid kaasasid töötuid noori või olid seotud noorte tööhõive temaatikaga. 2011. aastal oli projektidesse kaasatud 46 vähemate võimalustega noort. Uusi organisatsioone, kes toetust said oli kokku 16, neist 5 esitas taotluse ise ning 11 oli kaasatud projektides partneritena.

2011. aastal laekus büroosse 50 asutuse sooviavaldust saamaks EVT saatvaks või vastuvõtvaks organisatsiooniks. Akrediteerimisjärgselt said loa vabatahtlike vastu võtta 37 ja saata 25 organisatsiooni (mõned olid nii saatvad kui vastuvõtvad), uusi liitujaid oli akrediteeritute hulgas kokku 27. 2011. aastal kasvas jätkuvalt akrediteeritud lasteaedade hulk, kes on ka aktiivselt rahastust taotlenud ning vabatahtlike vastu võtnud.

Uued akrediteeritud asutused mitmekesistasid nii Euroopa vabatahtliku teenistuse teemaderingi (taaskasutus, animatsioon ja film) kui laiendasid piirkondlikku ulatust (Kuresaare).

Eelseisvaks perioodiks on eesmärgiks EVT organisatsioonide pädevuste kasvu toetamine (EVT organisatsioonidele suunatud pädevuskoolitused, mentoritele suunatud koolitused, rahvusvahelised partnerlusseminarid) ning läbi selle projektikvaliteedi jätkuv tõus. Samuti vähemate võimalustega noorte kaasamine või neile suunatud tegevused EVT projektides (sh töötud noored).

2.5 KOOSTÖÖ EL NAABRUSPIIRKONDADEGA

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
31	12	155 939,00

Rahvusvahelise koostöö EL naabruspiirkondadega arendamisele suunatud projektid on laekunud 5 maakonnast (23 Harju-, 4 Tartu-, 2 Ida-Viru-, 1 Võru- ja 1 Pärnumaalt) ning 2011. aastal toetati ca 39% esitatud taotlustest (võrdluseks 2009. aastal 18% ja 2010. aastal 36%). Uusi taotlejaid on 2011. aastal ca 15%, mis on sarnane eelnevatele aastatele.

Käesolev alaprogramm koosneb kahest tegevusvõimalusest: 31-st taotlusest 21 olid rahvusvahelised noortevahetused (toetati 6) ja 10 olid koolitustegevuse ja võrgustiku projektid (toetati 6). Traditsiooniliselt on suurem osa projekte esitatud koostööks Ida-Euroopa ning Kaukasuse piirkonnaga. 2011. aastal toetatud A3.1 projektidest oli 8 Ida-Euroopa ning Kaukasuse, 2 Kagu-Euroopa piirkonnaga ning kahes projektis oli esindatud kahe piirkonna esindajad (sh ühes koostöö Vahemereäärse piirkonnaga). 12-st toetatud projektist toimus kaks projekti välisriikides: üks partnerlusseminar Ukrainas ja teine Gruusias.

Temaatika käsitlemise osas konkreetset eelistust sellel aastal ei olnud ning projektid jagunesid antud aastal küllaltki võrdselt ning käsitlese all on temaatikat, mis eelnevatel aastatel ei ole väga fookusesse tõusnud. Käsitleti nii alaprogrammi eesmärkidest lähtuvalt Euroopa teadlikkusega seotud teemasid, kui ka vähemuste, puudelisuse ning soolise võrdõiglikkuse temaatikat.

2.6 KOOLITUSTEGEVUS JA VÕRGUSTIKUD

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
30	9	141 235,89

Eesti noorsootöötajate huvi koolitustegevuste ja võrgustike alaprogrammi vastu on jätkuvalt kõrge. Võib arvata, et see on valdavalt tingitud Eesti noorsootöö valdkonna arengust ja noorsootöötajate paremast teadlikkusest programmi Euroopa Noored võimalustest. Koolitustegevuste taotluste arv näitab

kasvamise tendentsi alates 2010. aastast. Seda illustreerib üldstatistika: kui 2008. aastal sai esitatud 14 ja 2009. a 16 taotlust, siis 2010. aastal sai esitatud juba 24 ja 2011. a 30 taotlust. Siinsamas aga peab välja tooma, et mõned taotlused said 2011 aasta jooksul mitu korda hindamiseks esitatud, kuna konkurents on tihe ja taotleja motivatsioon ei kao kiiresti.

2011. aastal toetati 30% esitatud taotlustest (võrdluseks 2010. aastal 37,5% ja 2009. aastal 50%). Suurim nõudlus on jätkuvalt rahvusvahelise noorsootöölase koolituse tegevusvormi järele: 30-st esitatud projektist on 23 koolitused, 7 sai toetust. Lisaks sellele toetati 2 partnerlusseminari. Ühe projekti maksumus varieerub 9 500 - 21 500 euro vahel, mis eeskätt oleneb partnerite arvust, tegevuse kestusest ja osalejate reisikulude summast.

2011. aasta taotlused on laekunud 6 Eesti maakonnast (Harju-, Tartu-, Ida-Viru-, Järva-, Saare- ja Võrumaa); uusi taotlejaid antud alaprogrammis on ca 35%.

Projektide temaatika on vastavuses alaprogrammi spetsiifika ja aasta prioriteetidega. Käsitletud teemade hulka kuuluvad nt: Euroopa Vabatahtliku Teenistuse (EVT) projektide arendamine, EVT vabatahtlike mentorite koolitamine, noorte töötute aktiviseerimine ning ettevõtlikkuse suurendamine.

2011.a ENEBi poolt läbiviidud eriprojekti näitena tahaks välja tuua EN koolitus- ja koostöökava raames Eestis toimunud rahvusvahelise koolituse „**Quest for Quality (Q4Q)**“, mille eesmärgiks oli tõsta koolitustegevuste ja võrgustike alaprogrammide 3.1/4.3 projektide kvaliteeti (video http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=pUrolgc-n7o).

2.7 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTESEMINARID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
29	11	86 938,90 €

2011. aastal esitati 29 noorteseminari taotlust. 59% projektidest olid kirjutatud esmataotlejate poolt ning taotluseid esitati viiest maakonnast.

Toetada otsustati 11 noorteseminari projekti neljast maakonnast. Kõik toetatud projektid olid kohalikud noorteseminarid ning seeläbi arendatakse ennekõike Eesti-sisest noorte ja otsustajate vahelist dialoogi. Jätkuvalt on oluline osa noorteseminare suuremahulised ning kokku kaasasid toetatud projektid 2448 noort. Endiselt pakuvad noortele huvi väga mitmesugused teemad alates noorte tööhõivest ja välispoliitikast kuni linnakeskkonna kujundamisel sõna sekka ütlemisseni. Olulisel kohal on toetuse saanud Eesti Noorteühenduste Liidu projekt „Struktureeritud dialoog Eesti noortega“, mille läbi kaasfinantseeritakse Euroopa tasandil toimuva struktuurse dialoogi Eesti poolse sisendi saamiseks korraldatavaid konsultatsioone.

III. EUROOPA SOTSIAALFONDI PROGRAMM „NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI ARENDAMINE“

Alates 2008. aasta teisest poolest vastutab ENEB partnerina ESF riikliku programmi “Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames Eesti noorsootöö koolitusvaldkonna arendamise eest.

Programmi üldeesmärgiks on tõsta noorte valmidust tööturule sisenemiseks ja seal toimetulekuks tänu noorsootöö teenuste kõrgemale kvaliteedile. Seda silmas pidades tegutses ENEB 2011. aastal viies tegevusvaldkonnas: koolitused noorsootöötajatele, koolitajate koolitus, õppematerjalide arendamine, koolituste kvaliteedi hindamine ning koolituste kättesaadavuse suurendamine.

3.1 KOOLITUSED NOORSOOTÖÖTAJATELE

ENEB korraldas kokku erinevates Eesti piirkondades 53 koolitustegevust 1189-le osalejale. Läbi on viidud järgmised koolitustegevused: venekeelne noorsootöötajate põhiteadmiste – ja oskuste koolitus (PTO), alaealiste komisjonide töötajate PTO, kohaliku omavalitsuse töötajate PTO, rahvusvahelise noorsootöö PTO, mitmekesisus noorsootöös, aktiivõppemeetodid noorsootöös, vabatahtlike kaasamine noorsootöösse, ettevõtlikkus noorsootöös, nõustamine ja oskuslik abistamine, tervisliku eluviisi seminar, kuidas ennetada sõltuvusainete tarbimist, laste ja noorte tõrjutuse ennetamine, puudest tingitud erivajadustega noorte kaasamine noorsootöösse, noorsootöö roll eri kultuuritaustaga noorte koostegutsemisel, ANTI e. Algatused Noorte Töötajate Innustamiseks, huviharidus muutuv maailmas, mobiilse noorsootöö seminar, kontakti- ja suhtlemisoskuste arendamine, juhtimiskoolitus “Targalt juhitud organisatsioon”, tulemuslik projektijuhtimine noorsootöös, kriisisekkumine noorsootöös, organisatsiooni koolitustegevuste planeerimise seminar. Mitmeid eelmainitud koolitusi on korraldatud mitu korda.

2011. aastal algatasime uue koolitusprogrammi, mille eesmärgiks on suurendada arendus- ja koolitustegevuste kaudu KOVide noorsootöölalast võimekust tegelemaks töötute (I suund) ja kooliraskustega noortega (II suund). Pilootprojekti kaasatud KOV-id on Kiviõli, Võru, Tallinn, Narva, Kuusalu, Loxa ja Pärnu. Koolitustel on käsitletud järgmisi teemasid: inimressursi arendamine ja jõustamine; strateegiline planeerimine; noorsootöö põhimõtted ja meetodid noorte töötajatega; võrgustiku arendamine; praktiline noorsootöö; noorte kaasatuse ja osaluse suurendamine. Mõlemas tegevussuunas osalevatele KOV'ide esindajatele on korraldatud õppevisiidid Rootsi ja Soome tutvumaks sealsete noorsootöölalaste praktikatega.

Head tulemused on enamasti KOVides moodustunud tugevate võrgustike näol, kes kavandavad tegevusi ning viivad neid ka piirkondlikult ellu. Tagasiside toimunud koolitustegevustele on olnud hea ja KOVid on tunnustanud ENEBi olulist panust nende piirkonnas kooliraskustes noorte ja noorte töötajate kaasamise ja toetamise arengule.

Koolitustegevustes osalenute poolt tagasisides on esile tõstetud koolituste praktilist väärtust ja saadud teadmiste ning kogemuste head rakendusvõimalust oma igapäevatoos. Oluliseks väärtuseks peetakse võimalust koolitustel jagada erialaseid kogemusi valdkonna inimestega. Koolitusi peetakse kvaliteetseks nii korralduse kui sisu poolest.

3.2 KOOLITAJATE KOOLITUS

Koolitajate koolitus hõlmab noortevaldkonna koolitajate koolitamist ning koolitajate võrgustike ja rahvusvahelistumise soodustamist, eesmärgiga aidata kaasa noortevaldkonnas tegutsevate koolitajate pädevuste edendamisele ning seeläbi kaudsemalt kogu valdkonna kvaliteedile.

Kokkuvõttes võib koolitajate koolituse valdkonna arenguid 2011. aastal pidada märkimisväärseteks: valmis noortevaldkonna koolitajate pädevusmudel, mida tuleb valdkonna ja selle tegijate identiteedi ning mõju tugevdamisel pidada märgilise tähendusega algatuseks. Pädevusmudel on välja töötatud eesti ja inglise keeltes ning see on tänaseks tekitanud aktiivset huvi ka rahvusvahelisel tasandil (kuivõrd enamikes riikides selletaolised koolituste ja koolitajate kvaliteeti toetavad raamdokumendid noortevaldkonnas puuduvad). Pädevusmudelile tugineb 2011. aasta lõpus valminud koolitajate enesearengumapp KOMA, mis on praktiline abivahend koolitajatele oma pädevuste ja nende arendamise võimaluste mõtestamiseks.

Aasta vältel elluviidud koolitussündmused on näidanud koolitajate kogukonna selget osalushuvi. Kokku viidi ellu 7 koolitajatele suunatud koolitusüritust, millele lisandus mentorluse alase oskusteabe arendamisele suunatud pika-ajaline koolitusprogramm (sh selle pilootfaas) ning kõigis neis tegevustes osales kokku 141 inimest. On positiivne, et üha enam aktiveerub osalus lisaks mitteformaalses õppes tegevatele koolitajatele ka noortevaldkonna tasemeõppe koolitajate ja noorsootöö õppekavade vastutajate poolt ning just koolitajate kogukonna enda algatusena loodi koolitajate võrgustumist ja rahvusvahelistumist käsitletud aastalõpuseminaril noortevaldkonna koolitajate infogrupp suhtlusportaalil Facebook, millega on käesoleva aruande koostamise ajaks liitunud 85 koolitajat ning

milles levitatakse infot koolitajatele suunatud enesetäiendusvõimalustest, õppematerjalidest jms. Just sellist kogukonna poolt loodud algatust võib pidada oluliseks indikaatoriks koolitajate võrgustumise ja koostöötahte arengute osas, mille toetamine jääb koolitajate koolituse valdkonna prioriteediks kindlasti ka 2012. aastal.

Esmakordselt viidi Aasta Koolitaja konkurss ellu avaliku kandidaatide seadmise võimaluse kaudu. Kokku seati üles 9 kandidaati, mida võib (eriti laekunud põhjalikke põhjendusi arvestades) lugeda igati heaks tulemuseks. Nii on just sellise avalikule arvamusele tugineva Aasta Koolitaja valimise lähenemisega plaanis jätkata ka 2012. aastal, seda enam, et tunnustamine on näidanud väga positiivset mõju koolitajate kogukonnas nii koolitajate motivatsiooni tõstmise näol kui koolitajate mõjusate tegude tutvustamise näol, mis toetab läbipaistvust ja koolitajate aktiivsemat rollivõttu valdkonna arendamisel laiemalt.

3.3 ÕPPEMATERJALIDE ARENDAMINE

Noorsootöö ajakirja MIHUS väljaandmine. 2011. aasta jaanuaris jõudis lugejateni 2010. aasta viimane MIHUSE number, mis käsitles noorsootöö ja vabatahtliku tegevuse seoseid. Ajakirja number andis noortevaldkonnale märku Euroopa vabatahtliku tegevuse aastast. 2011. aasta esimene number ilmus juunis noorsootöö identiteedi ja tuleviku teemal. Teine MIHUSE number ilmus novembris noorsootöö ja kooli koostöö teemat käsitlevana. Viimane number oli pühendatud noorsootöö ja noortevaldkonna koolituse meetoditele.

Ajakirjad on leitavad MFÕ veebis: <http://www.mitteformaalne.ee/mihus.html>

Noorsootöö õpiku valmimise eesmärgil toimusid mitmed tegevused, kuid kuna aasta alguses selgunud pakkuja otsustas 2011. aasta augustis koostööst loobuda, siis on õpiku valmimine lükkunud 2012. aastasse.

Tõlgitud ja trükitud sai noorsootöö käsiraamat „Noorsootööst ja noorte tööhõivest“. Materjal on kättesaadav ka veebiversioonina <http://mitteformaalne.ee/noorsootoo>.

Aasta esimeses pooles töötati välja „**Noortevaldkonna õppematerjalide kvaliteedi juhised**“ <http://www.mitteformaalne.ee/oppematerjalide-kvaliteet.html>, mis on toetavaks materjaliks neile, kes plaanivad noortevaldkonnas õppematerjale välja anda. Lisaks on need ka kvaliteedijuhised õppematerjalidele, mis ilmuvad ESF programmi raames.

ESF seminaride ja teiste noortevaldkonna väärt ettevõtmiste salvestamise tulemusel on ENEB Telepurgis kättesaadavad **videofailid** (ettekannetest ja väärtuslikematest töötubadest). Videod on kättesaadavad <http://euroopa.noored.ee/telepurk> ning on ühtlasi üks vaadatavaid õppematerjale veebis, mis kinnitab antud tegevuse jätkamise mõttekust. Videod võimaldavad saada väärtusliku informatsiooni kätte siis kui õppijale endale sobib.

3.4 KOOLITUSTE KVALITEEDI ANALÜÜS

Koolituste kvaliteedi analüüsi ja noorsootöötajate pädevuste arengu seire valdkonnas on 2011. aastal ellu viidud uuringud "Noorsootöötaja Eestis - tema pädevused ja koolitusvajadused" ning "Programmi noorsootöö kvaliteedi arendamine raames 2008-2010 noorsootöö kutsealal tegutsevatele inimestele pakutavate koolituste tulemuste kvaliteet". Valminud uuringute tulemusi on laialdaselt levitatud ja tutvustatud ning kasutatud 2012. aasta ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ koolitustegevuste kavandamisel ning koolitustegevuste planeerimise ja elluviimise kvaliteedi parendamisel.

Koolituste tulemuste kvaliteedi uuringu raames läbiviidud koolitustel osalenud noorsootöötajate fookusgrupi ning veebiküsitluse põhjal on alust arvata, et 2008-2010 läbiviidud koolitused on tõstnud noorsootöötajate teadmisi ja oskusi, arendanud nendevahelist koostööd ja võrgustikutööd ning loonud

parema aluse noorte konkurentsivõime tõstmiseks tööturul. Edasiste koolitusvajaduste osas toodi välja, et noorsootöötajatel on suur vajadus praktiliste nõuannete järgi eelkõige selles osas, kuidas suunata käitumisraskustega noori. Samuti soovitakse paremini arendada noortes loovust ja ettevõtlikkust ning praktilisi oskusi, kuidas tegeleda vaimse või füüsilise erivajadusega noortega ning tuua nad tavanooete keskele.

2.5 KOOLITUSTE KÄTTESAADAVUSE SUURENDAMINE

Mitteformaalse õppimise veebilehe kasutamine on järjepidevalt kasvanud. Esileht on muutunud dünaamilisemaks ning veebilehega seotud uudiskirjad – nii koolitajatele kui ka teistele veebikasutajatele – on saanud visuaalselt haaravama väljanägemise. Nii oli 2011. aasta lõpus veebilehel üle 24 tuhande unikaalse külastuse.

Endiselt on kõige aktiivsem osa veebilehel õpimeetodid. 2011. aastal lisandus 88 meetodit (võrdluseks 55 meetodit 2010. aastal). Täiendavalt on salvestatud kokku 16 videomeetodit, mis aitab meetodeid läbiviijatele atraktiivsemalt selgitada.

Noortevaldkonna koolituskalendris on kajastatud lai valik erinevaid noortevaldkonnas aset leidnud koolitusi, seminare, infopäevi, konverentse ja õppevisiite. Kalender annab terviklikuma ülevaate noortega töötavatele inimestele võimalikest enesetäiendamise võimalustest ning koolituste korraldajatele hea aluse koolituste planeerimiseks. Lähiajal hakkab tööle ka kalendri kujundatud ning kasutajasõbralikum versioon.

2011. aasta lõpu seisuga on koolitajate andmebaasis 370 koolitajat ehk siis 2011. aasta jooksul lisandus kokku 142 koolitajat.

Kõik kodulehel kajastuvad uudised avaldatakse ka Facebook'i lehel www.facebook.com/mitteformaalne, millel on 384 jälgijat.

Lisa 1 - Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus ja teemakäsitlus programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2011. aastal (31.02.2012 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Toetatud projektide/teenistuste arv kokku	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noori osalejatena kaasavaid projekte kokku. (A-kaasatus)	Temaatiline fookus projektis otseselt kaasatusele suunatud või kaasatus sihtgrupile suunatud projektis. (B-kaasatus)	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noortele suunatud projektid kokku summa (Euro)	Projektides noori (osalejaid) kokku	Projekti kaudselt kaasatud noored (ainult A1.2, A1.2 ja A 5.1)	Noorte tööhõive teemalised (AB või B kaasatus)projektid	Projektidesse/EVT teenistustesse kaasatus erivajaduste- ja vähematevõimalustega noorte arv	Noorte töötus kategoriga projektid (A kaasatus)
							AB või B	Kokku	A
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	28	21	11	386585,80	933		4	330	4
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgatused (A1.2)	31	22	24	108878,63	186	6939	1	106	0
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	6	6	1	110220,91	706	1216	1	130	0
Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	53/124	13/46	20/42	456158,70	124		18	46	2
Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	12	7	7	141871,00	331		1	64	0
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3) ¹	9	4	9	55817,89	214		3		1
Noorte seminarid (A5.1)	11	9	1	61151,4	2448	2725	1	406	1

Kokku 2011	150	82	73	1259533,00	4942	10880	29	1082	8
2010 võrdlus	139	82	70	1 084 949,5	4288	14376	41	1746	26

Lisa 2 Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus vastavalt riskiteguritele programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2011. aastal (31.01.2012 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Projektide arv											
	Geograafilised takistused (maa ja väikelinna noored)		Sotsiaalsed probleemid Ühiskondlikud takistused		Majanduslikud takistused		Tervislik olukord ja erivajadused		Haridusalsed takistused		Kultuurilised ja keelelised erinevused	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	17	1	9	1	16	4	3	3	3	3	8	3
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgatused (A1.2)	11	15	5	9	4	4	3	4	1	2	11	10
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	4	1	3	1	4	0	1	0	0	0	2	0
Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	8	6	14	9	23	2	6	18	13	5	4	1
Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3) ¹												

¹ Koolitus ja võrgustikuprojektides ei nõua formaalsed kriteeriumid kaasatuse välja toomist, seetõttu ei ole võimalik anda üksikasjalikku ülevaadet osalejate riskigruppidest.

Noorte seminarid (A5.1)	8	0	6	1	7	1	2	0	2	0	4	0
Kokku 2011	51	23	40	21	54	11	15	25	19	10	31	15
2010 võrdlus	48	15	41	30	49	22	13	20	21	8	28	15

